

Palvelijattarien suuri kokous Helsingissä.

Palvelijataryhdistys ja -osasto oli yleisillä ilmoituksilla kutsunut kaikkia palvelijoita yleiseen kokoukseen 8 p:nä lokok. poluteknikkojen talon juhlasaliin, joka vähitellen täyttyikin osanottajista ääriään myöten täyteen.

Kokouksen alkoi neiti Sandra Reinholdson lyhyellä puheella, jossa hän teki selkoa palvelijattarien asemasta yleensä, ja miten kurjalla kannalla heidän olonsa on muuhun työväkeen verraten. Hän esitti kohtia palkkauslainsäädännöstä, todistaen miten laki, jonka pitäisi olla turvana palvelijoille, on lainlaatijain oman edun vaikutuksesta laadittukin isäntäväen etuja turvaamaan. Puhuja kehoitti jokaista tutustumaan tuohon asetukseen, jota yhä vielä sovitetaan palvelijain oloihin, kehoitti vielä palvelijoita ryhtymään muun työväen kanssa luokkataisteluun, vaatimaan äänioikeutta, että voidaan päästä osalliseksi lainlaadintaan.

Valittiin sitten puheenjohtajaksi neiti Miina Sillanpää ja sihteeriksi rouva Mimmi Kanervo.

Neiti Sillanpää pohjusti kysymyksen, huomauttaen miten luonnonlain mukaan ihmisen ruumis tarvitsee sekä liikuntaa että lepoa, henkistä ravintoa ja huvittelua. Että jokaisen ihmisen jos hän tahtoo tasapuolisesti kehittyä, täytyy ottaa nämä tarpeet huomioon. Hänen täytyy kehittää luonnonomaisia taipumuksiaan sillä tavalla, että ne voivat esiintyä tasapuolisesti. Meillä palvelijoilla on kuitenkin vaikein kohta juuri siinä, että me saamme kehittää vaan ruumiillisia ominaisuuksiamme ja että meidän henkiset kykymme saavat kuihtua. Mehän usein saamme alkaa uramme jo 8—12-vuotiaana, silloin, jolloin juuri on kehityksen aikakausi. Palveluksessa ollessamme ei meistä muuta välitetä kuin miten voimme enimmäin tehdä työtä. Kyllähän meille usein sanotaan, että meitä pidetään perheen jäsenenä, vaan miten paljon useat meistä saavat jäsenyydestä nauttia, osoittaa seuraavakin tapaus:

Eräässä paroonin perheessä oli palvelija ottanut edellisen päivän sanomalehden »ulos», koska hänkin halusi lukea uutisia. Parooni sattui samalla tulemaan »sisään» ja kaipasi lehteä. Saatuaan sen käsiinsä keittiöstä, oli hän kironnut ja käskeuyt tyttöjen lukea »kastrulleja keittiössä» sillä siinä oli heille tarpeeksi, sillä hän, parooni, oli tilannut lehdet itselleen, eikä palvelijoille. Tä-

mänlaisia parooneja me tapaamme usein. Ne todistavat, että vielä nytkin osittain pitää paikkansa jo kauvan sitten syntynyt sananlasku: »ei piika ole ihminen», eikä myöskään perheen jäsen.

Varma vapaa-aika palvelijoille on nyt tällä kertaa keskustelun alaisena. Yhdistyksien toiminnan tuloksina voitaneen pitää, että jo ainakin periaatteessa on mielipiteet meidän kannalla. Onhan Emäntäliittokin luvannut vapaa-aikaa*) ja Unioni samoin. Meidän on se vaan saatava käytäntöön. Hufvudstadsbladetissa on eräs, joka kutsuu itseänsä »Emäntäliiton jäsen», ottanut asian puheeksi. Hän muunmuassa kertoo, että Berliinin palvelijat ovat pitäneet suuren yleisen kokouksen, jossa päätettiin vaatia vapaata yksi arki-iltapäivä viikossa ja pyhäsin puoli päivää. Tämän vaatimuksen sanoo läh. *täysin oikeutetuksi* ja että jokainen suomalainen, samoin kuin saksalainen emäntä sen hyväksyy. Meille on siis jo edeltäkäsinkin luvattu hyväksyminen, joka on meille erittäin ilahuttavaa. Nykyjään on vapaa-ajan myöntäminen palvelijoille hyvin erilaista eri perheissä. Toisissa sitä jo on paljon enemmän kuin mitä me täällä voimme vaatiakkaan. Mutta niidenkin velvollisuus, joilla jo on vaadittu vapaus, on ryhtyä toisten kanssa vaatimaan sitä kaikille. Ja vaatimusta täytyy jatkaa niin kauvan, kun löytyy yksikin palvelija, joka ei sitä ole saanut.

Löytyy palvelijoita, jotka sanovat etteivät he tohdi liittyä yhdistyksiin, joissa vaaditaan vapaa-aikaa, koska eivät muka saa paikkoja. Vaan se on turha pelko, sillä löytyy jäseniä, jotka ovat olleet alusta alkaen yhdistyksissä mukana, ja eivät ole vielä sentähden tarvinneet paikatta olla. Sillä jos palvelija vaan itse toimittaa kunnollisesti työnsä, jota myöskin pitää vaatia yhdistyksien jäseniltä, niin kyllä silloin saa oikeuttaankin vaatia.

Jos vaan kaikki palvelijat liittyisivät yhdistyksiin, niin silloin ei olisi valitsemisen varaa, eikä yksityisten tarvitsisi turhia pelätä.

Ehdotti lopuksi seuraavat ponnet, jotka vilkkaan keskustelun jälkeen hyväksyttiin.

1) että palvelijoille on myönnettävä vapaa-aikaa vähintään yksi arki-ilta viikossa, kello 5 alkaen koko illan ja pyhäsin joka toinen pyhä aamupäivällä 3 tuntia ja joka toinen iltapäivällä kello 4 alkaen koko illan;

2) että työt perheissä järjestettäisiin siten, että palvelijat tavallisissa oloissa pääsisivät vapaiksi kello 9 illalla.

3) että perheessä vähintään puoli vuotta palvelleelle myönnetään 8 päivän kesäloma täydellä palkalla.

*) Emäntäliiton puheenjohtaja ei kuitenkaan muistanut, että semmoista olisi luvattu, ennenkuin liiton omat jäsenet hänelle sitä muistuttelivat.

Vapaa-illaksi ehdoteltiin keskiviikko-iltaa, ja vaadittiin että niissäkin perheissä, joissa ei ole muuta kuin yksi palvelija, pitää hänenkin päästä ulos, sekä ehdotettiin ettei isäntäväki silloin kävisi toistensa luona vieraisilla.

Jotta nämä vaatimukset voitaisiin toteuttaa, on jokaisen liittyvä jäseneksi yhdistykseen, käytävä kokouksissa ja voidakseen seurata kehitystä, on välttämätöntä, että jokainen palvelijatar tilaa »Palvelijatarlehden», joka on yhdyssiteenä heidän keskuudessaan ja jossa annetaan neuvoja ja ohjauksia miten menetellä.

Kokous oli hyvin onnistunut. Se oli voimakas vastalause sille emännälle, joka tuonnottain sanomalehdissä kirjoitti, että palvelijat pelolla katselevat yhdistyksen toimintaa. Ei näkynyt pelkoa eikä vihamielisyyttä niiden katseista, jotka olivat saapuneet kokoukseen, eikä yhtään ainoaa vastalauseita tehty ehdotettuja ponsia vastaan. Tosin toiset sanoivat, että vaatimukset ovat liian pieniä, sillä kokouksessa vaadittu vapaus heillä jo on ja vähän enemmänkin. Siihen maltillisemmat kuitenkin huomauttivat, että niitä, jotka eivät ole tottuneet antamaan edes sen vertaa, on parempi että heitä vähitellen totutetaan.

Kokous lopetettiin laulamalla työväen marssin.

Palvelijattarien asuinhuoneet Helsingissä.

Kävellessä pääkaupungin katuja ja katsellessa noita komeita palatsia, jotka toinen toistaan uhkeimpana kohoavat korkeutta kohdin, johtuu mieleen, mitenkä paljon työtä ja vaivaa onkaan uhrattu niiden ulkopuolten somistamiseen.

Siitä päättäen, mitä ulkokuori osoittaa, luulisi sisälläkin olevan jo ylliluonnolliset mukavuudet. Ja onhan siitä hyvää huolta koetettukin pitää niiden huoneiden suhteen, jotka on aiottu herrasväen asuttavaksi, mutta kun on palvelijattarien huoneet kysymyksessä, silloin välitetään viis minkälaisiksi ne muodostuvat. Täytyy pakosta sanoa useastakin asunnosta, että ne muistuttavat enemmän rangaistusvankilan sellejä, kuin vapaan työntekijäin asuntoja.

Paljon löytyy huoneustoja, joissa palvelijattarella ei ole muuta huonetta, kun kylmä ja kostea keittiö, jossa saa olla yöt päivät. Ja jos onkin sellainen, jota nimitetään palvelijain huoneeksi, niin useassa tapauksessa ei se vastaa sen nimeäkään.